

Խ.Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի հիմնական դպրոց
Տնօրեն՝

Ն.Տոդանյան

Թեմատիկ պլանավորում
«Հայոց եկեղեցու պատմություն»
6-րդ, 8-9-րդ դասարաններ

2023-2024 Ուստարի

Ուսուցիչներ՝ Լիլիթ Մինասարյան
Լաուրա Հովհաննիսյան
Մերի Բաբայան

Թեմատիկ պլանավորում

Հայոց եկեղեցու պատմություն (դասագիրք Վ. Եպս. Նավասարդյան, Վ. Ղանդիլյան)
 8-րդ դասարան (շաբաթական 1 ժամ, տարեկան 34 ժամ)

Ուսուցանվող նյութը	Ժամա- քանակը	Դասերը	Վերջնարդյունք
<i>I կիսամյակ</i>			
Ներածություն	1 ժամ	Դաս 1. Ներածություն (էջ 3-5)	
<i>ԹԵՄԱ I. ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՆԵՐԻ ՕՐՈՔ</i>	10 ժամ	<p>Դաս 2. Հայոց եկեղեցու դերը անկախության վերականգնման և ամրապնդման գործում Շիրակավանի ժողովը: Չաքարիա Ձագեցի: (էջ 5-6)</p> <p>Դաս 3. Գևորգ Գառնեցի: (էջ 6-8)</p> <p>Դաս 4. Հովհաննես Ե Դրասխանակերտցի: Կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխությունը Դվինից Աղթամար: (էջ 8-13)</p> <p>Դաս 5. Հայոց եկեղեցին Բագրատունյաց թագավորության վերելքի ժամանակաշրջանում: Անանիա Ա Մոկացու գործունեությունը: Պայքար Սյունյաց և Աղվանից աթոռներիանջատողական ձգտումների դեմ: (էջ 13-15)</p> <p>Դաս 6. Խաչիկ Արշարունու գործունեությունը: Հոգևոր և մշակութային</p>	<p>Իմանա՝ Չաքարիա Ձագեցու ընտրության հանգամանքների մասին, Աշոտ իշխանին թագավոր հռչակելու ուղղությամբ Չաքարիա Ձագեցու կատարած քայլերը, Փոթ պատրիարքի պահանջի, 862թ. Շիրակավանում գումարված ժողովի և նրա ընդունած որոշման մասին, Սևանի կղզում IX դ. Կառուցված եկեղեցիների անունները, Գևորգ Բ Գառնեցի կաթողիկոսի ընտրության և գործունեության կարևոր դրվագները, Նրա կողմից օրհնությամբ թագադրված հայոց թագավորներին, Հովհաննես Դրասխանակերտցու պատմական աշխատության անվանումը, գործունեության կարևոր դրսևորումներըՍուրբ ԽԱՀ եկեղեցու կառուցման վայրը, տարեթիվը, ճարատարապետի և պատվիրատուի անունները</p> <p>Կարողանա՝ Բնութագրել Չաքարիա Ձագեցուն, Հովհաննես Դրասխանակերտցուն,</p>

		<p>վերելքը X դարում: (էջ 15-20)</p> <p>Դաս 7. Մայրաքաղաք և կաթողիկոսանիստ Անիի ծաղկումը: Սարգիս Ա Սևանցի Սարգիս Ա Սևանցու աթոռակալության շրջանը (էջ 20-22)</p> <p>Դաս 8. Անին որպես հոգևոր մայրաքաղաք (էջ 22-24)</p> <p>Դաս 9. Հայոց եկեղեցին Բագրատունյաց թագավորության անկման շրջանում: (էջ 24-30)</p> <p>Դաս 10. Հայոց եկեղեցու նկատմամբ գործադրված ճնշումներն ու հալածանքները Բագրատունյաց թագավորության անկումից հետո Հայոց կաթողիկոսականան աթոռի դեգերումները: (էջ 30-33)</p> <p>Դաս 11. Կաթողիկոսական աթոռի վերականգնումը Անիում (էջ 33-36)</p>	<p>Բացատրել <<խոստովանող>> հասկացությունը, աշխարհակալ Չաքարիա Չազեցու կաթողիկոս ընտրվելու հանգամանքները,</p> <p>Գնահատել Փոթ պատրիարքի՝ քաղկեդոնականությունն ընդունելու պահանջը մերժելու հայերի քայլի կարևորությունը,</p> <p>Վերլուծել կաթողիկոսականաթոռի՝ Աղթամարում հաստատվելու պատճառները:</p> <p>Իմանա՝ Կաթողիկոսարանի Կարս տեղափոխման տարեթիվը, այդ ժամանակ գահակալող արքայի և կաթողիկոսի անունները, Սյունյաց մետրոպոլիտոսության վերականգնման, Սյունյաց և Աղվանից աթոռների անջատողական ձգտումների մասին, X դդ դարում Գուգարքում, Շիրակում, Արշարունիքում կառուցված նշանավոր վանքերի անունները, Խաչիկ Արշարունու գործունեության կարևոր դրվագները, Խաչիկ Արշարունու կողմից Կիլիկիայումհայկական եպիսկոպոսությունների հիմնադրման մասին փաստեր</p> <p>Կարողանա՝ Հիմնավորել կաթողիկոսական աթոռի Կարս տեղափոխման անհրաժեշտությունը,</p> <p>Վերլուծել Անանիա Մոկացու դիրքորոշումը՝ բռնությամբ</p>
--	--	--	--

			<p>քաղկեդոնականությունն ընդունած հայերի նկատմամբ Վերլուծել Սյունյաց և Աղվանից աթոռների անջատողական ձգտումների դեմ Անանիա Մոկացի կաթողիկոսի ձեռնարկած քայլերի քաղաքական նշանակությունը:</p> <p>Իմանա՝ Գրիգոր Նարեկացու կենսագրության կարևոր դրվագներ, Նարեկավանքի դպրոցի գործունեության մասին, <<Մատյան ողբերգության>> պոեմի մասին, պոեմի բովանդակության և կառուցվածքի մասին</p> <p>Կարողանա՝ Ներկայացնել և մեկնաբանել Գր. Նարեկացու կյանքի մասին ավանդագրույցներ,</p> <p>Բացատրել աղոթքի հոգևոր խորհուրդը,</p> <p>Գնահատել <<Մատյան ողբերգության>>պոեմը որպես ազգային-հոգևոր մեծագույն արժեք:</p> <p>Իմանա՝ Անի մայրաքաղաքի նշանավոր եկեղեցիների և վանքերի անունները, Սարգիս Ա Սևանցի կաթողիկոսի գործունեության կարևոր դրվագները, նրա պատվերով գրված գործերը</p> <p>Կարողանա՝ Նկարագրել Անին</p> <p>Բացատրել Գագիկ I արքայի՝</p>
--	--	--	--

		<p>կաթողիկոսական աթոռի դերի կարևորման պատճառները,</p> <p>Ներկայացնել և համեմատել անին որպես Հայաստանի հոգևոր և աշխարհիկ կենտրոն,</p> <p>Գնահատել Անի մայրաքաղաքի դերը հայոց պատմության մեջ,</p> <p>Նկարներով ճանաչել Անիի եկեղեցիները և վանքերը:</p> <p>Իմանա՝ Սարգիս Ա կաթողիկոսի կենդանության օրոք նոր կաթողիկոսի ձեռնադրության անհրաժեշտության մասին, 1022 թ. Կատարված ջրօրհների ծեսի մասին, Պետրոս Գետադարձ կաթողիկոսի կողմից ստեղծված եպիսկոպոսությունների անունները, Խաչիկ Բ Անեցու գահակալման շրջանի մասին, Ծամոդավի ժողովի մասին, Անիի թագավորության վերացման դրվագները, Բարսեղ Անեցի կաթողիկոսի գործունեության կարևոր դրվագները, նրա ստացած տիտղոսը, Հայրապետական աթոռների ստեղծման մասին</p> <p>Կարողանա՝ Բացատրել կաթողիկոսի «Գետադարձ» մականվան ստանալու պատճառները, բյուզանդացիների՝ Պետրոս Գետադարձ կաթողիկոսին Հայաստան վերադառնալ չթույլատրելու պատճառները,</p>
--	--	---

			<p>մեկնաբանել պետրոս Գետադարձի՝ Անանիա վրդայ. Սանահնեցուն տված պատվերի նպատակը,</p> <p>բացատրել Անիի թագավորության կործանումից հետո Բյուզանդիայի՝ Հայոց եկեղեցու նկատմամբ անհանդուրժողական վերաբերմունքի պատճառները, վերլուծել այդ քաղաքականության հետևանքները,</p> <p>բացատրել սելջուկյան արշավանքների ժամանակ բյուզանդացիների՝ հայոց եկեղեցու նկատմամբ քաղաքականության նպատակները:</p> <p>վերլուծել հայրապետական աթոռների առաջացման վտանգը Հայոց եկեղեցու համար:</p>
Կրկնություն	1 ժամ	Դաս. 12 Թեմատիկ գրավոր աշխատակք	
<i>ԹԵՄԱ II. ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԿԻՒԿԻԱՅՈՒՄ</i>	1 ժամ	<p>Դաս 13. Հայոց եկեղեցու կազմակերպումը Կիլիկյան Հայաստանում Հայոց եկեղեցու կառույցների ձևավորումը Կիլիկիայում (էջ 36-38)</p> <p>Դաս 14. Կիլիկյան արքունիքի և Հայոց կաթողիկոսության փոխհարաբերությունները: (էջ 38-41)</p> <p>Դաս 15. Հայ-հռոմեական եկեղեցական հարաբերությունները (էջ 41-44)</p>	<p>Իմանա՝ Կիլիկիայում Հայոց եկեղեցու կառույցների ձևավորման մասին, հայ-հռոմեական եկեղեցական հարաբերությունների սկզբնավորման մասին, 1113թ. Գրիգոր Պահլավունու ընտրության և Դավիթ Թոռնիկյան եպիսկոպոսի կողմից հակաթոռ կաթողիկոսության ստեղծման մասին, Հայոց և բյուզանդական եկեղեցիների միավորման փորձերի, միավորման շուրջ առաջացած երկու ուղղությունների մասին, Հայաստանում միարարական շարժման</p>

		<p>Դաս16. Հայ և Բյուզանդական եկեղեցիների միավորման խնդիրը: Հռոմկլայի եկեղեցական ժողովը (էջ 44-47)</p>	<p>տարածման մասին, Ներսես Շնորհալու գործունեությունը, Հայաստանում եկեղեցու իրավունքները վերականգնելու ուղղությամբ Չաքարյանների կատարած քայլերը, Ստեփանոս Օրբելյանի նախաձեռնությամբ Նորավանքում գումարած ժողովի և ընդունած որոշման մասին, Միարարական շարժման դեմ Հակոբ Բ Մանավարզեցի կաթողիկոսի ձեռնարկած գործողությունները, նրանց դեմ պայքարող ուսումնագիտական կենտրոնները, հայոց եկեղեցու և պապականության հարաբերությունների ու <<117 մոլորություններ>> գրքուկի բովանդակության հիմնական դրույթները, 1114թ. Շողրի Կարմիր վանքում գումարված ժողովի, կաթողիկոսի ընտրության նոր կարգի հաստատման և դրա նպատակի մասին, Հայոց կաթողիկոսի ընտրությունը հաստատող արքեպիսկոպոսությունների անվանումները,</p>
Կրկնություն	1 ժամ	Դաս 17. Առաջին կիսամյակի ամփոփում. Հանրագումարային կրկնություն	
II կիսամյակ			
		<p>Դաս 18. Հայոց եկեղեցին Չաքարյան Հայաստանում: (էջ 47-50) Հայոց եկեղեցու կազմակերպումը Չաքարյան Հայաստանում եկեղեցու հոգևոր-մշակութային գործունեությունը (էջ 50-52)</p> <p>Դաս 19. Կիլիկյան Հայաստանի և Մեծ Հայքի եկեղեցական հարաբերությունները Սսի` 1243թ. եկեղեցական ժողովը (էջ 50-52)</p>	<p>Հայոց կաթողիկոսի և Կիլիկյան արքունիքի միջև հաստատված հարաբերությունների մասին, Հռոմկլայի ժողովի հրավիրման տարեթիվը, պատճառները և ընդունած որոշումները, Չաքարյան Հայաստանի ուսումնագիտական կենտրոններում գիտամասնկավարժական գործունեության ծավալող գործիչների անուններ, Հայ-վրացական հարաբերությունների սրման , 1203թ. և 1242թ. Սսում գումարված ժողովների և դրանց որոշումների մասին, Սսի `1307թ. և ադանայի` 1317թ. ժողովները և Հայաստանում դրանց արձագանքների, և</p>

		<p>Դաս 20. Քրիստոնեական եկեղեցիների միավորման փորձերը (էջ 52-56)</p>	<p>1361թ. Սսի ժողովում դրանք չեղյալ հայտարարելու մասին</p> <p>Կարողանա՝ Բացատրել Մեծ Հայքից դուրս գտնվող հայ իշխանների՝ Հայոց եկեղեցուն աջակցելու պատճառները, նշել միարարների նպատակները, Բացատրել Կիլիկյան Հայաստանի՝ հույսը միայն Եվրոպայի հետ կապելու պատճառները, Բացատրել հակաթոռ, բանադրել, դավանափոխություն, <<Միավորյալ մի բնություն>> արտահայտություններն ու հասկացությունները, Վերլուծել Աղթամարի Դավիթ Թոռնիկյան եպիսկոպոսի գործողությունների պատճառները Վերլուծել XIIդ. Կեսերին Հայոց և բյուզանդական եկեղեցիների միավորման շուրջ առաջացած երկու ուղղությունների գործողությունները, Վերլուծել Բարսեղ Անեցու կողմից կաթողիկոսական աթոռը Հայաստանից դուրս տեղափոխելու քայլը, Բացատրել Յոննայի Հայոց կաթողիկոսների՝ <<Ամենայն Հայոց կաթողիկոս>> տիտղոսը ընդունելու պատճառները, Գնահատել Հայոց եկեղեցու ունեցած դերը Կիլիկիայում Հայոց պետականության ստեղծման գործում, Վերլուծել դավանափոխություն՝ կրոնական, ազգային և քաղաքական վտանգները հայերի համար, գնահատել Հայոց եկեղեցու դերը Կիլիկիայում պետականության անկումից</p>
--	--	--	--

<p><i>ԹԵՄԱ III. ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ XV-XVIII դարերում</i></p>		<p>Դաս 21. Հայոց եկեղեցին XIV դարի վերջերին և XV դարում (էջ 56-62)</p> <p>Դաս 22. Կաթողիկոսական աթոռի վերահաստատումը Էջմիածնում. Կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխման անհրաժեշտությունը (էջ 62-64)</p> <p>Դաս 23. 1441 թ. Ազգային-եկեղեցական ժողովը և կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը (էջ 64-67)</p> <p>Դաս 24. Հայոց եկեղեցու նվիրապետությունը. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսությունը Աղվանից կաթողիկոսությունը: Աղթամարի կաթողիկոսությունը: Սսի կաթողիկոսությունը (էջ 67-70)</p> <p>Դաս 25. Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքությունը: Կոստանդնուպոլսի Հայոց պատրիարքությունը: Մետրոպոլիտությունը: Եպիսկոպոսությունները (էջ 70-73)</p>	<p>հետո:</p> <p>Իմանա՝ 1375թ. Հետո Կիլիկիայում Հայոց կաթողիկոսության վիճակի մասին Կաթողիկոսական աթոռի Հայաստան տեղափոխման շարժումը գլխավորող գործիչների և ուսումնագիտական կենտրոնների անունները, 1441թ. Ազգային-եկեղեցական ժողովի ընթացքի, առաջարկված թեկնածուների, Կիրակոս Ա Վիրապեցու ընտրության և օծման մասին Ազգային եկեղեցական ժողովի գումարման տարեթիվը և ընտրված կաթողիկոսի անունը, Աղթամարի Չաքարիա կաթողիկոսի գործունեության և Սմբատ Արծրունու՝ Հայոց թագավոր օծվելու մասին, Նվիրապետական աթոռների ծավալած գործունեության հիմնական դրվագները՝ հայկական տպագրության հիմնադրման տարեթիվը, վայրը, հիմնադրի անունը, Հայ տպագրության առաջնեկի անունը և նրա բովանդակությունը, Էջմիածնի՝ 1547թ., Սեբաստիայի՝ 1562թ., Էջմիածնի՝ 1677թ. Հրավիրված ժողովները և նրանց ընդունած որոշումները, Մովսես Տաթևացու իրականացրած կարևոր ձեռնարկները, Մխիթարյան միաբանության հիմնադրի անունը, հիմնադրման տարեթիվը և վայրը, Մխիթարյան միաբանության գործունեության առանձնահատկությունները, Մխիթարյան երկրորդ միաբանության հաստատման վայրը և տարեթիվը, Հայոց եկեղեցու և Նազիր շահի հարաբերությունների մասին,</p>
--	--	--	--

Կրկնություն	1 ժամ	Դաս 26. Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	
		<p>Դաս 27. Հայոց եկեղեցին և հայ ազատագրական շարժումը XV- XVII դարերում. Հայկական պետականության վերականգնման փորձ XV դարի կեսերին Հայաստանն ազատագրելու ծրագրերը: (Էջ 73-75)</p> <p>Դաս 28. Ստեփանոս Ս ավմաստեցի: Միքայել Սեբաստացի: (Էջ 75-78)</p> <p>Դաս 29. Հոգևոր-մշակութային կյանքի զարթոնքը: Մովսես Գ Տաթևացի Հայկական տպագրության սկզբնավորումը: Մայր աթոռի և հոգևոր-մշակութային կյանքի զարթոնքը: Մովսես Գ Տաթևացի (Էջ 78-82)</p> <p>Դաս 30. Հակոբ Ջուղայեցի: Ս. Էջմիածնի 1677 թվականի գաղտնի խորհրդածոլովը: (Էջ 82-84)</p> <p>Դաս 31. Կաթոլիկական շարժումը հայոց մեջ: Մխիթարյանք (Էջ 84-86)</p>	<p>Հայերեն առաջին պարբերականի անվանումը, հրատարակման վայրը, տարեթիվը, հրատարակչին, Միմիոն Երևանցի կաթողիկոսի իրականացրած կարևոր ձեռնարկները, Ստեփանոս Օրբելյանի պոեմի անվանումը և բովանդակությունը, Հայոց կաթողիկոսությանը ենթական բոլոր կառույցների ստեղծման վայրերը, հիմնադրման և գործունեության դադարեցման տարեթիվերը, առաջնորդանիստերը, առաջին առաջնորդների անունները, Հակոբ Մեղապարտի և Աբգար դպիրի գործունեության կարևոր դրվագները, Մխիթար Սեբաստացու նշանավոր հետնորդների անունները և Մխիթարյանների գրական ժառանգության նշանավոր գործերը, XVIII դ. Գահակալած կաթողիկոսների անունները ըստ ժամանակագրության</p> <p>Կարողանա՝ Թվարկել IV-XV դդ. Առաջացած Հայոց կաթողիկոսությանը ենթական կառույցների և ներկայումս գործող նվիրապետական այթոռների անունները, Բնութագրել Աղթամարի Չաքարիա կաթողիկոսին և գնահատել նրա գործունեությունը բացարել Գրիգոր Մուսաբեկյանի՝ Վաղարշապատ տեղափոխվելու առաջարկի մերժման պատճառները, Հիմնավորել կաթողիկոսական այթոռի</p>

		<p>Դաս 32. Հայոց եկեղեցին XVIII դարի (էջ 86-88) առաջին կեսին: Սիմեոն Երևանցի</p> <p>Դաս 33. Հայոց եկեղեցին XVIII դարի վերջին (էջ 88-91)</p>	<p>Հայաստան տեղափոխելու անհարաժեշտությունը, Գևահատել Էջմիածին տեղափոխման Մայր Աթոռի դերը հայապահպանության գործում, մեկնաբանել նվիրապետական այրուների և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսության հարաբերությունները, Վերլուծել XVՀայոց եկեղեցու կողմից ազատագրական պայքարի նախաձեռնությունն ու ղեկավարությունն ստանձնելու պատճառները, Համեմատել Ստեփանոս Սալմաստեցի, Միքայել Սեբաստացի և Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսների գործունեությունը Բացատրել Նադիր շահի` Հայոց եկեղեցու և հայերի հանդեպ ունեցած վերաբերմունքի պատճառները, բացատրել Հայոց կաթողիկոսությանը ենթական յուրաքանչյուր կառույցի ստեղծման պատմական պայմանները, բացատրել <<մետրոպոլիտություն>>, <<եպիսկոպոսություն>> հասկացությունները, գնահատել Մովսես Տաթևացու գործունեությունը, բացատրել XVI-XVIIդդ. Հայերի շրջանում կաթոլիկության տարածման պատճառները, գնահատել Գանձասարի կաթողիկոս Եսայի Հասան Ջալալյանի դերը Արցախի ազատամարտերում, բացատրել Սիմեոն Երևանցի կաթողիկոսի` տվյալ ժամանակաշրջանի ազատագրական շարժման գործիչների հանդեպ ունեցած վերաբերմունքի պատճառները, մեկնաբանել Մխիթարյանների <<ազգը չգոհել կրոնին և կրոնը ազգությանը>> հավատամքի</p>
--	--	---	--

			իմաստը, արտահայտել սեփական վերաբերմունք, համեմատել Սիմեոն Երևանցի և Աբրահամ Կրետացի կաթողիկոսների գործունեությունը:
Ամփոփում	1 ժամ	Դաս34. Հանրագումարային կրկնություն	